

spłaszczony i nieco krótszy od głowy. Cały wierzch ciała wraz ze skrzydłami i ogonem oraz wierzch głowy i szyja były czarne. Zwracała uwagę, kontrastująca z resztą upierzenia głowy i szyi białoszara plama na bokach głowy. Oko i obrączka wokół niego ciemne. Reszta upierzenia biała. Nogi czerwone. Dziób przy nasadzie szarobrazowoniebieski, od połowy do końca czerwony.

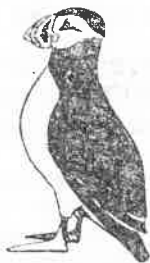
Maskonur należy do najrzadszych gatunków alkowatych *Alcidae* pojawiających się w Polsce. Tomiałojc (1990) podaje cztery stwierdzenia z naszego kraju, z których dwa dokonane zostały w rejonie Wolina a dwa w Zatoce Gdańskiej. Ostatnia obserwacja pochodzi z 1964 roku. Niniejsza obserwacja jest więc piątym (po dwudziestopięcioletniej przerwie) stwierdzeniem w Polsce i jednocześnie pierwszym na wybrzeżu środkowym.

L I T E R A T U R A

TOMIAŁOJC L., 1990. Ptaki Polski — rozmieszczenie i liczebność. PWN, Warszawa.

S u m m a r y

On 21st August 1989 one adult puffin was recorded near Darłówko (prov. Koszalin). This is the fifth record (the first at the middle part of Polish Coast) of this species in Poland. The record accepted by the Faunistic Committee.

Włodzimierz Rudawski

GNIAZDOWANIE CZAPLI SIWEJ *ARDEA CINEREA* W TRZCINACH Nesting of grey heron in reed-field

Na Jeziorze Wielkim koło Trzciela (woj. gorzowskie) już w 1991 roku obserwowano próby zakładania przez czaple siwe gniazd w szuwarach gęsto porastających południową część jeziora. Lęgi zostały jednak porzucone na skutek penetracji jeziora przez łodzie wędkarskie.

W 1992 roku czaple ponowiły próbę lęgu tym razem na większą skalę zakładając ponad dwadzieścia pięć gniazd w łąkach trzciny i pałki

wąskolistnej. „Kolonja” miało bardzo luźny charakter, gdyż gniazda były od siebie znacznie oddalone, niekiedy aż o 150—180 m i łącznie zajmowały powierzchnię kilkunastu hektarów. Gniazda różniły się między sobą wielkością i położeniem. Spód gniazd stanowiły suche łodygi trzciny i pałki, natomiast „korona” zbudowana była z gałązek przeważnie olchowych i wierzbowych. Znaczne były też różnice w stopniu zaawansowania lęgów — w początku maja w gniazdach znajdowały się zarówno jaja, kłujące się pisklęta, jak również całkowicie opierzone młode, wielkocią prawie równe dorosłym. W tym samym czasie obserwowano dorosłe ptaki nadal noszące w dziobach gałęzie na gniazda.

Dotąd na Ziemi Lubuskiej notowano tylko sporadyczne próby lęgu pojedynczych par czapli w szuwarach.

Nad Jeziorem Wielkim czaple siwe gniazdują od conajmniej kilkunastu lat na sosnach rosnących przy wschodnim brzegu (do 40 par). W roku 1992 część ptaków, około 15 par, pozostała wierna tradycji. Co spowodowało, że większa część kolonii przeniosła się w trzciny pozostaje zagadką. Być może decydującym czynnikiem było objęcie w roku 1991 jeziora ochroną rezerwatową i znaczne ograniczenie jego penetracji przez wędkarzy.

Ryszard Czeraszewicz, Artur Staszewski

OBSERWACJA PRZELOTU RYBITWY CZARNEJ *CHLIDONIAS NIGER* I MEWY MAŁEJ *LARUS MINUTUS* NAD ZALEWEM SZCZECIŃSKIM Observation of passage of Black Tern and Little Gull on Szczecin Bay

W dniu 21 VII 1991 r. obserwowaliśmy intensywny przelot rybitwy czarnej *Chlidonias niger* i mewy małej *Larus minutus* nad Zalewem Szczecińskim. Punkt kontroli wybraliśmy w Miroszewie koło Nowego Warpna. Liczyliśmy ptaki przelatujące pojedynczo i grupami praktycznie bez możliwości powtórzeń, gdyż stada szybko i zgodnie przemieszczały się w kierunku zachodnim tworząc dość zwarty pas ciągnący się wzdłuż całego południowego brzegu Zalewu.

W godzinach od 15.00 do 18.00 przeleciało około 5500 osobników rybitwy czarnej i 400 osobników mewy małej. Rybitwy czarne skupiały się w grupach od 40 do 90 ptaków, a najliczniejsza liczyła 180 osobników. Mewy małe stanowiły domieszkę w stadach rybitw od 10 do 20 ptaków. Obydwa gatunki reprezentowane były przez osobniki dorosłe i młodociane. Rybitwy i mewy leciały na niskiej wysokości, tuż nad wodą. Dwa dni później — 23 VII — w tym samym punkcie w ciągu kilku godzin obserwacji przeleciało zaledwie 20 osobników rybitwy czarnej.